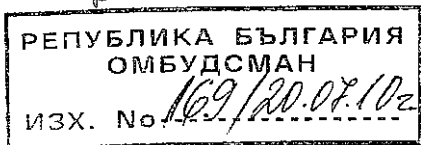

Дата . . . М Ж О Щ

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

на омбудсмана на Република България

по конституционно дело № 12 от 2010 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение на Конституционния съд от 01.07.2010 г. омбудсманът на Република България е конституиран като заинтересувана страна по конституционно дело № 12 от 2010 г. Делото е образувано на 25.05.2010 г. по искане на 61 народни представители от 41-то Народно събрание задаване на задължително тълкуване на Конституцията на Република България относно правната конституционна категория "мандат" и условията за неговото предсрочно прекратяване

След обсъждания с широк кръг юристи и конституционалиста, омбудсманът изразява следното Становище пред Конституционния съд по тълкувателния предмет на посоченото конституционно дело.

1. Омбудсманът намира за основателни тезите, застъпени в искането на групата народни представители, които са се обърнали към Конституционния съд с искане да се даде задължително тълкуване на конституционноправната категория „мандат“ и на основанията за неговото предсрочно прекратяване. Трябва да се подчертае основната правна характеристика на публичноправния мандат, като гаранция за независимостта на висшите държавни институции и

органи. Определящ елемент на тази независимост е създаването на съответните нормативни и институционални гаранции срещу вмешателство при автономното осъществяване на властническите правомощия на съответния орган от страна на държавния орган, който го и избрал, респ. назначил. Централно място сред тези гаранции заема мандатът, който е конституционно или законово регламентиран, чието предсрочно прекратяване може да става само на изрично посочени в самата Конституция, съответно закон, основания.

2. За разлика от съдържанието на понятието „мандат“ в неговия гражданскоправен смисъл и значение, публичноправният мандат носи следни същностни белези:

- Овластените чрез публичноправен мандат публични служители (ръководители и членове на висши държавни органи) осъществяват своите правомощия независимо от органа, който ги е избрал/назначил, съобразно своята автономна преценка в рамките на нормативните актове, които уреждат тяхната компетентност, организация и дейност. Те са изразители на общия държавен интерес в съответната сфера на държавното управление, а не на интересите, вижданията и/или политиките на органа, който ги е овластил.
- Публичноправният мандат е свободен и не може да бъде оттеглян предсрочно, освен на изрично посочените в закона основания. При това предсрочното прекратяване на мандата е допустимо само при обективното настъпване на обстоятелства, посочени в закона, които отнемат възможността да се изпълняват задълженията, възложени с мандата, както и при подаване на оставка. Омбудсманът смята, че субективната преценка на органа, който е възложител на публичноправния мандат, включително чрез последваща промяна на закона (респ. приемане на изцяло нов закон), която да създаде нормативно основание за предсрочно прекратяване на мандата, е недопустима и би съставлявала посегателство върху независимостта и автономното осъществяване на правомощията на съответния мандатен орган. Прочее, в тази насока е и практиката на Върховния административен съд по конкретни казуси, свързани с предсрочно прекратяване на мандата на висши публични служители (напр. Решение на ВАС № 6334 от 5.07.2004 г.). Трябва да се подчертае също, че в редица случаи конституционно и законово е заложено „разминаване“ на мандатите на органите, които избират (възлагат) публичноправен мандат и избраният от тях

едноличен или колективен орган. Типични примери в това отношение са различията в продължителността на мандатите на Народното събрание и избраните от него квоти в Конституционния съд, Висшия съдебен съвет, Комисията за защита от дискриминация, омбудсмана и др.

Предвид гореизложените аргументи, омбудсманът на Република България смята, че следва да се отговори отрицателно на поставения в искането на народните представители тълкувателен въпрос, а именно - „Може ли мандатът да бъде прекратен предсрочно извън основанията изрично посочени в Конституцията и закона.“

**ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ:**

ГИНЬО ГАНЕВ